

## **СТАНОВИЩЕ**

**от проф. Виктор Паунов за хабилитационния труд  
на кандидата за академична длъжност „Професор“  
(по Живопис и Графични техники)**

**в Националната художествена академия, катедра Сценография,  
обявен в ДВ бр. 100 от 05. 12. 2014**

**доц. д-р Маня Вапцарова,**

**включващ разнообразна художествена продукция (живопис, серии  
графични листове, рисунки и инсталации от рисунки)**

Представеният хабилитационен труд, макар и съдържащ многообразни и разнородни по форма разработки, ясно и категорично е обвързан със стратегическата посока в творчеството на Маня Вапцарова като художник-живописец и график и преподавател. Той естествено извлича съдържание от територията на нейните професионални търсения на артист – безкрайните възможности на композиционните и пространствени вариации, взаимовръзките на елементите на изображението, технологичното обогатяване на изобразителното поле. Няма да разглеждам тук нейния висок професионализъм, почиващ на дългогодишни експерименти и открития – Вапцарова отдавна е доказан и реализиран у нас и в чужбина автор, печелил овадии, признание и възхищение.

Непременно бих искал да подчертая обаче, че за мен явяването на доц. д-р Маня Вапцарова в гореспоменатия конкурс изразява не само личността и на безспорен майстор, но преди всичко логиката на себеотрицателния, открит, готов да сподели опита, възможностите и знанията си човек. Непосредствено, без ревност и превзетост, тя е изцяло обърната към млади хора, желаещи да изучават и практикуват сценични, екранни, визуални изкуства.

Уважаеми колеги, след това встъпление ще се спра накратко върху съдържанието на хабилитационния труд. Живописната продукция, изграждаща съществена част от него, е разположена в/у сравнително голям времеви период (създавана е и е публично достояние от 2005 г. до наши дни). Това (важашо прочее и за графиката и рисунките ѝ, представени тук), по никакъв начин не я прави неактуална, тя не разчита на стандартна периодизация и хронологизиране. Проблематиката и е сложна и многопластова и е заложен в широк кръг творчески изследвания и трансформации на пространството, конкретиката и контекстите на предметността и формата, условността на цвета, създаващ визуален знак. Както и други графици, занимаващи се задълбочено със живопис, Маня Вапцарова разчита повече на контраста – нюансов, стойностен или на студено

и топло и на чисти цветове, без да формализира цветовото решение в гами или хармонии. Тази условност я прави много повече „въобразяващ“ художник, а не перфектно изобразяващ, но обвързан с реални наблюдател. Бих отбелязал тук и своеобразната „декоративност“ на картината на Вапцарова, лишаваша я от пейзажност и пораждаща усещане за присъствие в сценично пространство. Такива визуални особености са адекватно ориентирани и към ревностната и подготвена публика, и към професионалисти, и към студентите от специалност Сценография заради специфичността на материята по която се обучават.

Графиките на Маня Вапцарова, независимо дали са осъществени по класически технологии или са сложни смесвания на техники, колаж, монотипия, рисунки и др. смятам за изконна нейна територия и важна част от хабилитационния труд. Серии от листове, авторски книги (скетчбук), пространствени конструкции – интерактивни инсталации, други експерименти върху хартия – тази част от света на Маня Вапцарова излъчва особен чар и е сериозен аргумент в идентичността ѝ на художник и в претенцията ѝ да притежава собствен, ясно различим артистичен периметър. Решително заложеният принцип на разнородни експерименти в боравенето и осмислянето на графичните материи поражда вълнуващи усещания за игра, изненадващи и неочаквани и за автора и за наблюдателя. Именно съпреживяването е в основата на толкова характерната за графичните работи на Маня Вапцарова спокойна, чиста и позитивна атмосфера. Без излишна претовареност и усложненост, често знаково и синтетично, графиките и рисунките, макар и мащабни по формат, излъчват лекота и откритост. В тези работи можем да различим и споделен с особена почтеност и ненаатрапчивост личен опит, адресиран към заинтересованите студенти, готови да се впуснат в такова приключение.

Анализирайки представеното като хабилитационен труд творчество на доц. Вапцарова някак неусетно го свързвам с другото ѝ амплоа – това на уравнилосения, обединяващ и отзивчив ръководител на катедра Сценография, компетентния и прецизен автор на учебни програмни документи (в т. ч. и програмата на дисциплината Графични техники), съвременен-мислещ анализатор на учебната проблематика и интердисциплинарните връзки в специалността.

Преди всичко обаче, усещането ми за нея е за универсално подготвен, отговорен и грижлив преподавател, бъдещ доверие, уважение и сигурност. Със своето търпение и внимание и с готовността си да открие, развие и

насочи индивидуалното, творческото начало у студентите, Маня Вапцарова предпоставя успешното изграждане на ярки и високопрофесионални художествени кадри.

В периода м/у хабилитацията ѝ за доцент и сегашния конкурс, Вапцарова работи много активно, реализирайки шест самостоятелни изложби и многобройни участия в колективни изложбени проекти у нас и в чужбина (общо повече от 35). По същото време е ръководител на общо 7 художествено-творчески проекта с участие на студенти и преподаватели от НХА (от които 3 катедрени и 4 общоакадемични).

Вапцарова е подготвила като съставител две академични издания на Националната художествена академия, има две публикации в специализирани издания извън България.

Спецификата на артистичните търсения на доц. д-р Маня Вапцарова, личният богат опит на активно практикуващ признат и утвърден художник, обосновават претенцията ѝ за оригиналност, актуалност и сериозна творческа позиция. Изразявам общото си впечатление за значим, мащабен, тематично проблемен, с категорични приноси моменти хабилитационен труд. Положителното ми становище е съвсем логично и заради увереността ми, че доц. Маня Вапцарова ще допринесе още повече за авторитета и развитието на катедра Сценография и институцията НХА като професор по Живопис и Графични техники. Предлагам убедено да ѝ бъде присъдена тази академична длъжност!

2015, София

Проф. Виктор Паунов, НХА

#